

Sygn. akt IV U 208/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 sierpnia 2018 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Jolanta Krzywonos
Protokolant:	st. sekr. sądowy Maria Misiuda

po rozpoznaniu w dniu 2 sierpnia 2018 r.

sprawy S. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

o umorzenie należności z tytułu składek

na skutek odwołania S. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

z dnia 30/12/ 2016r

znak : (...)

I. oddala odwołanie

II. zasądza od Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Rzeszowie na rzecz adwokata z urzędu A. B. kwotę 3600 zł / słownie : trzy tysiące sześćset / plus VAT tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu

III. nie obciąża S. B. kosztami zastępstwa procesowego poniesionymi przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. .

Sygn. akt: IV U .208/17

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 2 sierpnia 2018r.

Decyzją z dnia 30.XII.2016r. znak: (...)Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił S. B. umorzenia należności z tytułu wskazanych w decyzji składek na ubezpieczenia społeczne , ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy na podstawie ustawy z dnia 9.XI.2012r o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność .W uzasadnieniu decyzji wskazano ,że organ rentowy wydał wcześniej decyzję , w której „określił warunki wraz z ustaleniem kwot / z wyłączeniem ewentualnych kwot

kosztów egzekucyjnych / podlegających takiemu umorzeniu , informującą wnioskodawcę o kwotach niepodlegających umorzeniu ”, jednak ubezpieczony nie spełnił warunków do umorzenia , bowiem w zakreślonym terminie nie opłacił wymaganych należności niepodlegających umorzeniu .

S. B. odwołał się od tej decyzji wnosząc o jej zmianę i umorzenie zadłużenia na rzecz ZUS ustalonego zaskarżoną decyzją . W uzasadnieniu odwołania wskazał między innymi ,że ZUS nie określił jakie konkretnie kwoty mają zostać zapłacone , aby należność główna podlegała abolicji.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie w całości .W uzasadnieniu pełnomocnik organu rentowego podtrzymał argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji .Zdaniem ZUS zastosowanie wobec wnioskodawcy ulgi w postaci umorzenia należności składkowych na podstawie ustawy abolicyjnej byłoby możliwe tylko i wyłącznie po spełnieniu przez ubezpieczonego warunków określonych w prawomocnej decyzji ZUS z dnia 14.VII.2015r .Z uwagi na fakt ,iż wnioskodawca nie uregulował należności składkowych niepodlegających umorzeniu określonych w decyzji wydano decyzję odmawiającą ubezpieczonemu prawa do umorzenia należności objętych ustawą abolicyjną.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

S. B. prowadził pozarolniczą działalność gospodarczą , której działalność zawiesił od 1.I.2015r. Z tego tytułu na prowadzonym dla niego przez ZUS koncie płatnika składek powstała zaległość z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne , ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy .

S. B. w dniu 13.I.2015r złożył w organie rentowym wniosek o umorzenie nieopłaconych należności składkowych za cały okres objęty ustawą – na ubezpieczenia emerytalne , rentowe i wypadkowe , do opłacania których był zobowiązany .Wniosek został złożony w oparciu o przepisy ustawy z dnia 9.XI.2012r o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność .

W dniu 14.VII.2015r organ rentowy wydał adresowaną do S. B. decyzję, którą określił ,iż :

„ **I.** według stanu na dzień złożenia wniosku umorzeniu będą podlegały należności z tytułu składek na:

a/ ubezpieczenia społeczne – za okres: styczeń 2005 – luty 2009 w łącznej kwocie 49 107,34 złotych w tym z tytułu : składek 24 954,34 złotych , odsetek – 24 153,00 złotych ,

b/ ubezpieczenia zdrowotne – za okres : od stycznia 2005r do lutego 2009r w łącznej kwocie 17 759,00 zł, w tym z tytułu : składek – 9 093, 00 zł , odsetek – 8 666,00 zł,

c/ Fundusz Pracy –za okres : styczeń 2005r – luty 2009r w łącznej kwocie 3 764,77 zł w tym z tytułu składek -1 923,77 zł , odsetek – 1 841,00 zł .

II.warunkiem umorzenia w/w należności jest spłata należności niepodlegających umorzeniu . Należności z tytułu składek za okres od 1.I.1999r nieobjęte postępowaniem o umorzenie należy uregulować w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji wraz z odsetkami naliczonymi do dnia wpłaty włącznie zgodnie z zasadami określonymi w ustawie z dnia 13.X.1998r o systemie ubezpieczeń społecznych , oraz wydanym na jej podstawie rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 18.IV.2008r w sprawie szczegółowych zasad i trybu postępowania w sprawach rozliczania składek , do których poboru jest zobowiązany Zakład Ubezpieczeń Społecznych(Dz.U. z 2008r . Nr 78 , poz. 465 ze zm.)

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał wyłącznie ,że „ wnioskodawca wniósł o umorzenie należności na podstawie ustawy z dnia 9.XI.2012r (...) . W toku postępowania wyjaśniającego ustalono ,że na koncie dłużnika figurują należności , które będą podlegały umorzeniu na podstawie wyżej wymienionej ustawy i zostały wskazane w niniejszej decyzji oraz należności niepodlegające takiemu umorzeniu .Zgodnie z treścią art.1 ust.10 oraz 11 przedmiotowej ustawy , warunkiem umorzenia należności jest nieposiadanie na dzień wydania decyzji o umorzeniu należności niepodlegających umorzeniu wraz z odsetkami za zwłokę , opłatą prolongacyjną , kosztami upomnienia,

opłatami dodatkowymi oraz kosztami egzekucyjnymi naliczonymi przez dyrektora ZUS , naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego. W przypadku istnienia pozostałych wymagalnych należności niepodlegających umorzeniu na podstawie ustawy , o której mowa wyżej , podlegają one spłacie w terminie 12 miesięcy od daty uprawomocnienia się decyzji określającej warunki umorzenia należności . W związku z powyższym Zakład Ubezpieczeń Społecznych orzekł jak w sentencji decyzji .”

W dalszej części decyzji zamieszczono ponadto jedynie informację o tym, że w przypadku umorzenia składek , okres za który składki zostały umorzone nie będzie podlegał uwzględnieniu przy ustalaniu prawa i wysokości emerytur i rent oraz innych świadczeń. Znalazło się tam także pouczenie o możliwości złożenia odwołania do sądu . W treści decyzji nie zamieszczono informacji o tym ,aby jej integralną część stanowił jakikolwiek załącznik .

Decyzja została doręczona ubezpieczonemu w dniu 16.VII.2015r / akta ZUS /.

Wnioskodawca odwołał się od tej decyzji do Sądu. Sąd Okręgowy Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w R. wyrokiem z dnia 28.X.2015r oddalił odwołanie wnioskodawcy .Ponadto wyrokiem z dnia 26.V.2017r Sąd Okręgowy Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie wnioskodawcy od decyzji z dnia 6.II.2017r odmawiającej wszczęcia postępowania w sprawie uchylenia decyzji z dnia 14.VII.2015r.

Wobec powyższego decyzja jest prawomocna.

Sąd zważył co następuje:

Zgodnie z treścią przepisu art. 1 ust.1 ustawy z dnia 9.XI.2012r o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz.U. z 2012r , nr 1551) na wniosek osoby podlegającej w okresie od dnia 1.I.1999r do dnia 28.II.2009r obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowemu oraz wypadkowemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności w rozumieniu art. 8 ust.6 ustawy z dnia 13.X.1998r o systemie ubezpieczeń społecznych umarza się nieopłacone składki na te ubezpieczenia za okres od 1.I.1999r do dnia 28.II.2009r oraz należne od nich odsetki za zwłokę , opłaty prolongacyjne , koszty upomnienia , opłaty dodatkowe , a także koszty egzekucyjne naliczone przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych , naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego.

Wniosek taki może złożyć osoba , która przed dniem 1.IX.2012r zakończyła prowadzenie pozarolniczej działalności i nie prowadzi jej w dniu wydania decyzji , o której mowa w ust.8 . W ust. 6 art.1 omawianej ustawy wskazano ,iż umorzenie należności , o których mowa w ust.1 , skutkuje umorzeniem nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne i na Fundusz Pracy za ten sam okres oraz należnych od nich , za ten sam okres , odsetek za zwłokę , opłat prolongacyjnych , kosztów upomnienia , opłat dodatkowych , a także kosztów egzekucyjnych naliczonych przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych , naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego. Jak stanowi ust. 7 art.1 ustawy abolicyjnej umorzeniu podlegają również należności , o których mowa w ust. 1 i 6 , które do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy zostały rozłożone na raty i nie zostały opłacone do dnia złożenia wniosku o umorzenie .Należności te podlegają wyłączeniu z umowy o rozłożeniu należności z tytułu składek na raty . Warunek , o którym mowa w ust. 10 ,uważa się za spełniony po opłaceniu pozostałych należności objętych umową.

Przepis ust. 13 art.1 ustawy abolicyjnej stanowi natomiast ,że Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydaje decyzję o:

1/umorzeniu należności , o których mowa w ust. 1 i 6 – po spełnieniu warunku , o którym mowa w ust.10 , z uwzględnieniem ust. 7,11 i 12 lub

2/ odmowie umorzenia należności m, o których mowa w ust.1 i 6 – w przypadku niespełnienia warunku, o którym mowa w ust.10 , z uwzględnieniem ust.7,11 i 12 .

Warunkiem umorzenia należności , o których mowa ust. 1 i 6 - jak stanowi ust. 10 omawianego przepisu - jest nieposiadanie na dzień wydania decyzji, o której mowa w ust. 13 pkt 1, niepodlegających umorzeniu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń

Pracowniczych oraz na Fundusz Emerytur Pomostowych za okres od dnia 1 stycznia 1999 r., do opłacenia których zobowiązana jest osoba prowadząca pozarolniczą działalność lub płatnik składek, o którym mowa w ust. 2 oraz należnych od tych składek odsetek za zwłokę, opłat prolongacyjnych, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych a także kosztów egzekucyjnych naliczonych przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego.

Niepodlegające umorzeniu należności, o których mowa w ust. 10 podlegają spłacie w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji, o której mowa w ust. 8 (ust. 11).

W przypadku, gdy w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji, o której mowa w ust. 8, niepodlegające umorzeniu należności, z wyłączeniem składek finansowanych przez ubezpieczonych niebędących płatnikami składek, zostaną rozłożone na raty albo zostanie odroczone termin ich płatności, warunek, o którym mowa w ust. 10, uważa się za spełniony po ich opłaceniu (ust. 12).

Jak z powyższego wynika, organ rentowy wydaje decyzję o umorzeniu należności po spłacie niepodlegających umorzeniu należności, o których mowa w ust. 10 najpóźniej w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji, o której mowa w art. 1 ust. 8, bądź - w przypadku, gdy w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji, o której mowa w art. 1 ust. 8 niepodlegające umorzeniu należności, z wyłączeniem składek finansowanych przez ubezpieczonych niebędących płatnikami składek, zostaną rozłożone na raty albo zostanie odroczone termin ich płatności - po ich opłaceniu.

Z kolei decyzję o odmowie umorzenia należności organ rentowy wydaje, jeśli w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji, o której mowa w art. 1 ust. 8 niepodlegające umorzeniu należności, o których mowa w ust. 10 nie zostaną spłacone albo - w przypadku, gdy w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji, o której mowa w art. 1 ust. 8, niepodlegające umorzeniu należności, z wyłączeniem składek finansowanych przez ubezpieczonych niebędących płatnikami składek, zostaną rozłożone na raty albo zostanie odroczone termin ich płatności - nie zostaną one opłacone zgodnie z ustalonymi warunkami.

Konieczność wydania przez ZUS w toku postępowania abolicyjnego dwóch merytorycznych decyzji wynika przy tym nie tylko z ich jednoznacznego wymienienia w omawianej ustawie - w ust. 8 i ust. 13 art. 1, ale również z przepisu ust. 16 art. 1, zgodnie z którym od decyzji, o których mowa w ust. 8 i 13 przysługuje odwołanie do właściwego sądu w terminie i na zasadach określonych w art. 83 ust. 2, 3, 5-7 ustawy systemowej.

Wnioskodawca we wskazanym terminie 12 miesięcy należności nie podlegającej umorzeniu nie spłacił. Możliwość umorzenia należności jest przywilejem osób, które wywiązują się ze wszystkich obowiązków nałożonych ustawą abolicyjną w terminie.

Wysokość składek, które wnioskodawca miał wpłacić winna mu być znana / wynika to z obowiązku opłacania składek /, a jeżeli nie znał jej mógł wystąpić do ZUS o jej podanie. Domniemywa się, że ta wysokość była mu znana skoro w odwołaniu od decyzji z dnia 14.VII.2015r, tego zarzutu nie podnosił. Ponadto Sąd orzeka w granicach zaskarżonej decyzji. Skoro decyzja z dnia 14.VII.2015r uprawomocniła się, a wnioskodawca nie spłacił należności nie podlegających umorzeniu, tym samym decyzja organu rentowego nie narusza prawa.

Wobec powyższego należało orzec zgodnie z art. 477¹⁴ § 1 kpc.

O kosztach postępowania Sąd orzekł zgodnie z art.102 kpc uznając, iż zachodzi szczególnie udowodniony wypadek w postaci sytuacji majątkowej wnioskodawcy na którym spoczywa obowiązek spłaty składek nie podlegających umorzeniu w znacznej wysokości.

O kosztach adwokata z urzędu Sąd orzekł zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3.X.2016r w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu .